

Nr 3.

Ankom till Riksdagens kansli den 19 februari 1913 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande av ett område från förra militiebostället Kroberga nr 3 i Södermanlands län.

(1:a Avd.)

I en till Riksdagen den 13 december 1912 avlåten, till jordbruksutskottets förberedande handläggning avlåten proposition, nr 8, har Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgiva, att ett till förra kaptensbostället Kroberga nr 3 om $\frac{1}{2}$ mantal i Årila socken av Södermanlands län hörande, å en av förste lantmätaren Gustaf Indebetou år 1911 över egendomens inägor upprättad karta med ägofigurerna nr 376—384 samt del av nr 375 utmärkt område om tillhoppa 8.919 hektar må från egendomen upplåtas enligt kungl. kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärva egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i kungl. brevet till domänstyrelsen samma dag i fråga om tillämpningen av berörda grunder meddelade närmare bestämmelser.

Till berörda statsrådsprotokoll har departementschefen i detta ärende anfört följande:

»Vid en den 29 juni 1911 hålles uppskattningsförrättning för förnyad utarrendering från den 14 mars 1914 av förra kaptensbostället $\frac{3}{4}$ mantal Kroberga nr 2, $\frac{1}{2}$ mantal Kroberga nr 3 och $\frac{1}{4}$ mantal Kroberga nr 4 i Årila socken av Södermanlands län, vilken egendom lämnar mer än 600 kronor i årligt arrende, hava uppskattningsmännen väckt förslag om försäljning av lägenheter från egendomen.

Med anledning härav har domänstyrelsen med underdånig skrivelse den 15 mars 1912 underställt det väckta förslaget Kungl. Maj:ts prövning och därvid överlämnat instrumentet över berörda förrättning samt övriga till ärendet hörande handlingar, däribland en av förste lantmätaren Gustaf Indebetou år 1911 över egendomens inägor upprättad karta med beskrivning.

Av handlingarna inhämtas, bland annat, följande.

Ifrågavarande egendom är belägen invid allmänna vägen till Ärila järnvägsstation, 0.7 nymil därifrån, 1.1 nymil från Hållsta järnvägsstation och 1.6 nymil från Eskilstuna. Enligt Indebetous karta med beskrivning har egendomen en inägoareal av 260 hektar 55.1 ar. Skogsmarken är undantagen från arrendet och ställd under skogsstatens vård och förvaltning. Inägorna hava undergått laga skifte år 1846, varvid hemmanet Kroberga nr 3 om $\frac{1}{2}$ mantal erhållit de inägor, som å förberörda karta betecknats med litt. B, och de övriga hemmansnumren de ägor, som betecknats med litt. A.

Uppskattningsmännen hava föreslagit avsöndring av de med litt. c och d å kartan angivna områdena, av vilka det förra, omfattande del av ägofiguren nr 100 om 12.58 hektar skogsmark, är obebyggt och det andra, omfattande ägofiguerna nr 376—384 samt delar av nr 100 och 375 med en areal av tillhoppa 11.569 hektar, därav 5.064 hektar åker och 6.505 hektar hag- och skogsmark, är bebyggt med en loge; och hava uppskattningsmännen beträffande dessa avsöndringar anført, att de vore belägna i en utkant av egendomen, medan övriga å egendomen befintliga så kallade torp och lägenheter omslöttes av ägorna till egendomen. Även de till avsöndring föreslagna områdena uppgåvos vara för egendomen väl behöfliga på grund av där befintliga betesslätter, men hade uppskattningsmännen, då en egnahemsspekulant tillstädeskommit vid uppskattningen, ansett dennes åstundan att få ett eget hem ej böra omöjliggöras och därför framlagt detta försäljningsförslag. Framtiden finge, säga uppskattningsmännen, utvisa, huruvida denne ej spekulerade för kringboende bönders räkning, men även på så sätt utnyttjad, måste odlingsmarkens användning såsom åker bliva en nationalekonomisk vinst.

Lägenheten litt. c, som skulle avsöndras endast från Kroberga nr 2 och 4, har saluvärderats till 4,600 kronor, därav 3,913 kronor 92 öre för växande skog, och lägenheten litt. d, som skulle bestå av ägor tillhörande jämväl Kroberga nr 3, har saluvärderats till 4,200 kronor, därav 1,564 kronor 69 öre för växande skog och 300 kronor för logbyggnaden.

Enligt uppskattningsmännens förslag borde lägenheterna utbjudas var för sig och försöksvis tillsammans.

Vederbörande jägmästare har föreslagit, att eventuella köpare till nämnda områden måtte förpliktas att inom viss bestämd tid å desamma hava uppfört erforderliga åbyggnader, emedan, för den händelse inga garantier erhöles för att egna hem verkligen komme till stånd, icke någon anledning förefunnnes att avhända kronan ifrågavarande området, som till stor del utgjordes av skogsmark, angränsande under skogsstatens förvaltning ställd skog.

Då de ifrågasatta avsöndringarna icke syntes medföra annan olägenhet än att i någon mån minska kreatursbetet å egendomen, men däremot syntes kunna i flera hänseenden bliva till avsevärt gagn för statsverket, har Kungl. Maj:ts befallningshavande i sitt i anledning av uppskattningsförrättningen avgivna yttrande förklarat sig icke hava något att erinra mot de föreslagna avsöndringarna.

Enligt överjägmästarens i östra distriktet i ärendet uttalade mening vore avsöndring av lotterna litt. c och d icke önskvärd, men om försäljning av åtminstone något egnahemsområde ansåges böra ske, ville överjägmästaren ifrågasätta, huruvida icke upplåtelsen borde inskränkas till den del av litt. d, som vore belägen inom området för Kroberga nr 3, eller ägofigurerna nr 376—384 samt del av nr 375.

Med anledning av vad skogstjänstemännen anfört, har domänstyrelsen låtit genom jägmästaren saluvärdera skogen å sistberörda del av det med litt. d betecknade området, vilken omfattar en areal enligt ägobeskrivningen av 5,064 hektar åker samt 3,855 hektar hag- och skogsmark, och har jägmästaren värderat den växande skogen härå till 752 kronor 15 öre samt skogs- och hagmarken till 196 kronor 88 öre. Då åkervärdet, enligt uppskattningsmännens värdering utgörande 2,023 kronor 60 öre, ävensom logbyggnadens värde 300 kronor tillägges, blir saluvärdet för området i fråga 3,272 kronor 63 öre eller i jämnat tal 3,270 kronor.

Domänstyrelsen har beträffande området litt. d tillstyrkt upplåtelse allenast av den del, som överjägmästaren ifrågasatt till försäljning, samt avstyrkt försäljning av området litt. c.

För egen del har jag icke något att erinra emot det väckta förslaget att försälja området litt. d, inskränkt till den areal, domänstyrelsen förordat. Därigenom skulle visserligen skogs- och hagmarken till lägenheten minskas från 6.505 hektar till 3.855 hektar, men torde detta ej förrycka det med upplåtelsen avsedda syftet. Vad åter angår området

*Departements-
chefen.*

litt. c, finner jag det föga tilltalande att, såsom av uppskattningsmännen ifrågasatts, för bildande av en jordbrukslägenhet upplåta ett obebyggt och alldeles ouppodlat skogsområde, helst det, ej minst inom Södermanlands län, visat sig ganska svårt att finna köpare till obebyggda jordbrukslägenheter, även om de varit uppodlade. Den enda köpare, som anmält sig, torde få sin önskan uppfylld genom försäljning av området litt. d.»

Utskottet, som icke haft något att erinra mot ifrågavarande framställning, hemställer,

att Riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förvarande proposition.

Stockholm den 18 februari 1913.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.

Närvarande: herrar Persson, Tamm, Odelberg, frih. De Geer, Paulson, Fahlén, Lindblad, Pers, Ericsson, Lundell, Nilsson i Kabbarp, greve Hamilton. Kronlund, Andersson, Linders och Heliström.
